

Білоус В.С. Дистанційна робота бібліотеки закладу вищої освіти. V Міжнародна науково-практична конференція «Інформація та соціум», 25 червня 2020 р., Вінниця / Донецький національний університет імені Василя Стуса (ДОННУ). Вінниця, 2020.

*Білоус В.С.
Вінницький державний педагогічний
університет імені Михайла Коцюбинського,
м. Вінниця*

ДИСТАНЦІЙНА РОБОТА БІБЛІОТЕКИ ЗАКЛАДУ ВИЩОЇ ОСВІТИ

У статті відображено діяльність бібліотеки навчального закладу. Підкреслено значення формування електронних ресурсів. Акцентовано увагу на впровадження інноваційних технологій, що дає можливість працювати бібліотеці у дистанційному режимі.

Ключові слова: бібліотека закладу вищої освіти, бібліотечний сервіс, інноваційні технології, дистанційна робота.

DISTANCE WORK OF THE LIBRARY OF A HIGHER EDUCATIONAL INSTITUTION

The article reflects the activities of the library of an educational institution. The importance of the formation of electronic resources is emphasized. Attention is focused on the implementation of innovative technologies, which allows the library to work remotely.

Keywords: library of a higher education institution, library service, innovative technologies, distance work.

Серед пріоритетів сучасної бібліотеки – забезпечення вільного та необмеженого доступу до інформації усіх категорій споживачів, особливо науковців та студентів, їхня інтегрованість у веб-простір, комфортність послуг, які може надати бібліотека.

Бібліотека Вінницького державного педагогічного університету поєднує традиційні та електронні інформаційні ресурси, індивідуальні і корпоративні методи роботи, вирішує проблеми культурно-просвітницької діяльності, упроваджує інноваційні бібліотечні технології [1, с. 211].

Освітнянська книгозбірня вмонтована у соціальний простір університету, функціонує в єдиному інформаційному просторі, виконує стратегічне завдання – забезпечення підготовки освітян на вимогу сьогодення. Закономірне виконання низки важливих соціально-виховних функцій, серед яких: інформаційно-комунікативна (духовне зближення близьких за уподобаннями людей); соціоінтеграційна (різнопланова допомога у процесі влиття користувача у соціум). Бібліотечний працівник є посередником між

користувачем і інформацією, а бібліотека – комунікаційним каналом, який забезпечує рух документів. Сучасний читач являє собою сукупність різних іпостасей: читач, користувач, споживач, аналітик, інформаційний експерт, співторець та ін. Сьогодні «... формується новий тип читача, фактично партнера бібліотеки, котрий виріс на цифровій культурі і грамотності» [2].

Щоб залишатися потрібною, привабливою та цікавою для користувачів, бібліотека ВДПУ йде в ногу з часом, вдаючись до найрізноманітніших заходів, розширюючи бібліотечно-інформаційний сервіс. На часі формування позитивного образу бібліотеки в очах користувачів відбувається шляхом надання цілого комплексу інформаційних та бібліотечно-бібліографічних послуг. Основний бібліотечний ресурс доступний в електронному каталозі, а віддалений віртуальний користувач є активним читачем бібліотеки.

Усвідомлюючи важливість часу, бібліотека формує значний масив Інтернет-ресурсів різноманітної направленості, об'єднаних єдиним вікном доступу через веб-сайт бібліотеки. Здійснено адаптивну верстку сайту з метою коректного відображення всіх його сторінок на екранах мобільних пристроїв, залучаючи користувача до комунікаційного процесу.

З метою популяризації бібліотеки, її продуктів та послуг активно використовуються сучасні комунікаційні технології, інструменти Інтернет-маркетингу, що включає наступні складові: веб-сайт бібліотеки як головний засіб комунікації та інструмент Інтернет-навігації; електронну пошту, миттєві повідомлення, RSS-стрічки, соціальні мережі, блоги, форуми, фото та відеохостінги [3].

Саме функціонування та впровадження інноваційних технологій дає можливість працювати бібліотеці у дистанційному режимі, що є надзвичайно важливим під час тимчасових незручностей, надзвичайних ситуацій (замінування установи, карантинів). Сьогодні нові випробування перед бібліотеками постали у зв'язку з страшною пандемією коронавірусної інфекції. Однак, незважаючи на виклики сучасності, активна дистанційна робота бібліотеки не припиняється в умовах карантину та самоізоляції співробітників.

Відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 11.03.2020 р. №211 «Про запобігання поширенню на території України коронавірусу COVID-19» та керуючись листом МОН України ректором університету видані накази «Про проведення карантину в Педуніверситеті». За наказом ректора передбачалося розроблення заходів щодо часткового переведення працівників на роботу в дистанційному режимі та призупинення роботи бібліотеки. Зміни до наказу про продовження карантину передбачали переведення працівників на роботу у дистанційному або гнучкому режимі.

Адміністрація бібліотеки веде щоденний облік роботи кожного працівника, що фіксується документально (відомість, звіт працівника). В онлайн-режимі проводяться робочі наради, завідувачі відділів звітують про роботу відділів. Бібліотечні працівники підвищують свою професійну кваліфікацію, беруть участь у вебінарах, бібліотечних віртуальних курсах. Здійснюється дистанційна комунікація з директорами ЗВО та наукових бібліотек.

Підкреслю, що бібліотека є надійним інформаційним центром, якому довіряють і де завжди можна отримати релевантну, оперативну, цінну інформацію та великий перелік різноманітних послуг. Необхідно зберегти, а можливо і зміцнити цю довіру, перенісши при цьому комунікацію з користувачами й між самими бібліотекарями в цифровий простір і використовуючи широкий набір інструментів взаємодії [4].

Бібліотека, використовуючи дистанційні технології, змінює та розширює інформаційно-бібліотечний сервіс:

- оновлює та підтримує в актуальному стані сайт бібліотеки http://library.vspu.edu.ua/inform/virtual_dovidka.htm;

- надає довідки та консультації через «Гостьову книгу» віртуальної довідкової служби сайту бібліотеки, соціальні мережі , Viber, e-mail та за телефоном;

- наповнює та забезпечує Інтернет-каталог <http://vdpu.irbis24.org/>

- редагує та наповнює Інституційний репозитарій <https://dspace.vspu.edu.ua/>

- комплектує електронну бібліотеку та відображає в базах даних електронного каталогу;
- здійснює наукометричний та бібліометричний аналіз публікаційної активності вчених університету, проводить редакцію профілів;
- впроваджує нові проекти (Бібліотека без меж. Інклюзивна освіта; Бібліометричні портрети вчених ВДПУ);
- забезпечує перевірку на плагіат академічних текстів студентів;
- надає індекси УДК та авторські знаки для наукових публікацій вчених тощо.

Всі працівники бібліотеки розуміли, що карантин – це не відпустка, а щоденна робота. Карантин – це час для саморозвитку, зміцнення знань та навичок. Працівники бібліотеки брали активну участь у циклі безкоштовних дистанційних навчальних вебінарах та курсах (Clarivate Analytics, «Наукові публікації – Publ.Science», «Дія. Цифрова освіта», Prometheus та ін.), наукових конференціях, семінарах. Карантин – це час для саморозвитку, зміцнення знань та навичок.

«Ні карантину на знання та інформацію!» – саме такий меседж повинен бути характерний сьогодні для діяльності університетів та університетських бібліотек. І він, як «корисний» вірус, має пронизувати всі (навіть самі незначні) процеси. Бібліотека, надаючи інформаційну підтримку освітній діяльності, прагне і надалі сприяти підвищенню рейтингу закладу вищої освіти, значущості університету та бібліотеки.

Список використаних джерел:

1. Білоус В. С. Формування та використання електронних ресурсів у бібліотеці Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського. *Всеукраїнський інформаційний ресурс з питань психолого-педагогічної науки і освіти: сучасний стан та шляхи розвитку : наукові праці*

ДНПБ України імені В. О. Сухомлинського. Київ. Вип. 2. С. 210–215. URL:
<http://journals.dnpb.gov.ua>

2. Онищенко О. Бібліотека і «цифрове» покоління: нова ситуація – нові форми роботи. *Бібліотечний вісник*. 2016. № 5. С. 3–6.

3. Ростовцев С. С. Комунікаційна складова інтернет-маркетингу в бібліотечно-інформаційній сфері. *Вісник ХДАК*. Харків, 2015. Вип. 45. С. 189–195.

4. Колесникова Т.О. Організація віддаленої роботи колективів бібліотек університетів України за часів драматичних невідомостей. URL:
<http://eadnurt.diit.edu.ua/jspui/handle/123456789/11914>